

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΦΑΚΟΣ ΣΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΠΟΛΟ

ΓΥΡΙΖΟΝΤΑΣ ΕΝΑ ΦΙΛΜ ΜΕ ΕΣΚΙΜΩΟΥΣ ΤΗΣ ΑΛΑΣΚΑΣ

[Η έντοπώσις του Βάν Ντάϊν, του διακείμενου σκηνοθέτου του «Τρέιντερ Χόρν» και των «Λευκών Σκιάων», άπε ένα ταξείδι του στην Άλάσκα, στην όπει α γύρισε τό τελευταίον του φιλμ «Εσκιμώοι»]

τέ, αν δεν τον γνώριζα από κοντά.

Στην άρχή, σγεδιάνα να γυρίσω τό φιλμ μου! στην Γροιλανδία, στην όποιαν μένουσιν κάπου τρείς χιλιάδες Έσκιμώοι, από τις τριάντα δύο όλες-όλες χιλιάδες που άπόκειναι σήμερα εγκατεσπαρμένοι σε διάφορες περιφέρειες του Βορείου Πόλου. Στη Γροιλανδία όμως, ή νύχτα διαρκεί τέσσαρες δλόκληρους μήνες. Στο δίοστημα αυτό, βαθύ σκοτάδι σκεπάει την άπέραντη αυτή χώρα. Καταλαβαίνετε, έβθεια, ότι μ' αυτούς τούς όρους δεν μπορεί να γυριστή ένα φιλμ. Μά και όταν...ξημερώση επί τέλους, ή άχτιδες του ήλιου είνε τόσο διαπεραστικές, ώστε ξεθωριάζουσιν σχεδόν άμέσως την ταϊνία.

Γιά όλους αυτούς τούς λόγους, άποφάσισα να πάω στην Άλάσκα.

Όταν έφτασα στον παλιό παράδεισο των χρυσοθηρών, τό πρώτο πράγμα που μου έκανε έντοπώσι, ήταν τά ξεημερωμένα ήθη των κατοίκων της. Όλοι οι Έσκιμώοι που συνάντησα στό δρόμο, με χαιρετούσαν με εύγένεια, που δεν θα την συναντούσες ούτε στον πιο πολιτισμένο Ευρωπαίο. Δεν άρρησασ να καταλάβω, ότι οι ήμιάγριοι αυτόι τύποι ήσαν πολύ περισσότερο «πολιτισμένοι» άπ' ότι υπέθεσα στην άογή. Όταν παρακάλεσα μερικώς από αυτούς να βοηθήσουν τους ανθρώπους μου σε διάφορες εργασίες, μου άποκρίθηκαν, ότι έπρεπε να συνεννοηθώ προηγουμένως με τον πρόεδρο του σωματείου τους! Ποιού σωματείου; Όυθε οι ίδιοι ήξεραν... Μά εγιναν ακούσει από τους Ευρωπαίους ότι στον ύπλολοιπό κόσμο οι ήμερομισθιοι εργάται είνε άργανωμένοι σε συνδικάτα και άπεσάσισαν να κάνουν κι' αυτόι τό ίδιο!...

Και τώρα, θα σας ανακοινώσω κάτι, που πρέπει να γραφή στην ιστορία του παγκόσμιου εργατικού κινήματος. Έγινε ζ-φορμή να κηρύξουν οι Έσκιμώοι της Άλάσκας την πρώτη άπεργία τους, ζητώντας αύξηση του μεροκάματου!... Πέντε περίπου μέρες μετά την πρόσληψή τους στό συνεργείο μου, οι Έσκιμώοι εργάται μου έστειλαν μια έπιτροπή για να μου άνακοίνωσι ότι ζητούσαν ν' αύξηθι τό ήμερομισθίο τους κατά πέντε Άμερικανικά σέντς! Τό πράγμα μου έκανε τόσο κομική έντοπώσι, ώστε άνήθηκα να δώσω και την παραμικρή αύξηση, όχι για κανένα άλλο λόγο, άλλ' από περιέργεια να δω τι θα έκαναν οι εργάται μου.

Κ' εκείνοι άπήργησαν, δασκαλεμένοι ασφαλώς από τους Ευρωπαίους συναδέλφους των που θα ζέπαισαν σε κείνα τά μέρη! Τρείς μέρες θάσασε αυτή ή άπεργία τους. Τέλος, αφού διασάδασα αρκετά μ' όλην αυτήν την ύπόθεσι, έδωσα στους Έσκιμώους την αύξηση που μου ζητούσαν και συνεχίσαμε την εργασία μας, χωρίς να σημειωθι κανένα άλλο επεισόδιο...

Δεν είμαι εγώ άρμόδιος να μιλήσω για τό φιλμ μου, ούτε για τους κόπους που μου στοίχισε τό γύρισμά του. Άντι, λοιπόν, να έπεκταθώ σ' ένα θέμα που θα μ' άναγκάσισι πως να περιαιτολογήσω, άπλώω να σας εκθέσω όπλω τις έντοπώσις μου από τη μακρά παραμονή μου στην Άλάσκα.

Θα σας μιλήσω εδώ για τους όρους της ζωής των Έσκιμώων γυναικών. Έκείνο που κάνει εθώς ξε άρχής καταπληκτική έν-

τόπωσι στον ξένο έπισκέπη, είνε τό ότι ή Έσκιμώες κάνουν τις περισσότερες δουλειές μονάχα...με τά δόντια τους! Στην Άλάσκα, τά ρούχα γίνονται από δέρματα ζώων. Και επειδή ή καταργασία των τομαριών είνε πράγμα άγνωστο ακόμα στη μακρινή αυτή περιφέρεια, ή γυναίκες είνε υποχρεωμένες να τα μαλακώνουν με τά δόντια τους!...

Οι Έσκιμώοι άποθηκεύουν τό καλοκαίρι σε ιδιαίτερα δωμάτια των καλυθιών τους, μεγάλες ποσότητες κρέατος για ναύουν να φάνε τό χειμώνα, όποτε είνε άδύνατο από τό ψύχος να έγουν έξω και να κυνηγήσουν. Κάθε φορά, λοιπόν, που θα καθήσουν να φάνε, ή γυναίκες πρέπει να μασήσουν πρώτα τό κρέας, που έχει ζεραθι, να τό μαλακώσουν και ύστερα να τό προσφέρουν στους άνδρες, για να μπορούν εκείνοι να τό καταβροχθίσουν, χωρίς να κουράσουν τις δδοντοστοιχίες τους. Μά και όταν τό φαί είνε πολύ ζεστό ή και πολύ κρύο, ή γυναίκες τό θάζουν πρώτα στό στόμα τους, για να κανονίσουν τη θερμοκρασία του και ύστερα τό δίνουν στό σύζυγο ή στόν αδελφό τους!...

Ξέρετε ποιό είνε τό αποτέλεσμα της άκατάπαυτης αυτής εργασίας που κάνουν ή Έσκιμώες με τις δδοντοστοιχίες τους; Να μην έχουν ή περισσότερες από αυτές, σε ήλικία τριάντα μόλις χρόνων, ούτ' ένα δόντι στό στόμα τους! Όστόσο, τό όλλα τους έχουν γίνει τόσο σκληρά, ώστε ή Έσκιμώες μπορούν να συν-

χίζουν τά...ύψιστα οικιακά των καθήκοντα—τό μασήμα δηλαδή των τροφών και των τομαριών!—έτσι και χωρίς δόντι στό στόμα... Δεν ξέρω αν θα με πιστέψετε, όταν σας πω ότι άναγκάσθηκα να ξεζετάω στό στόμα πάνω από τρείς χιλιάδες γυναίκες, για να φρω τις δεκαπέντε, που μου χρειάσθησαν στό φιλμ... με τά δόντια τους έβθεια!...

Δεν πρέπει τώρα να φαντασθίτε, πως τά καθήκοντα των γυναικών των Έσκιμώων περιορίζονται μονάχα στό μασήμα. Και στην Άλάσκα, και στη Γροιλανδία, παντού όπου υπάρχουν Έσκιμώοι, τό τρυφερό και άδύνατο φύλο, είνε υποχρεωμένο να κάνει όλες τις θωρείς δουλειές. Δεν διαφέρει διόλου, μ' άλλα λόγια, από ένα κτήνος.

Η γυναίκες στήνουν τις μεγάλες σκηνές από δέρματα φώκιας. Τό γυναίκες χιτώνουν και τά πρωτόπλανα εκείνα...θερινά σπιτία της Άλάσκας, των όποιων τά οικοδομικά υλικά είνε μεγάλα κομμάτια πάγου και τίποτα περισσότερο. Αυτές κόθουν και μεταφέρουν ξύλα από μακρινές αποστάσεις, αυτές πηγαίνουν σε κυνήγι όταν ο σύζυγος ή ο πατέρας τους έχει τεμπελιές!... Συγχρόνως, έχουν και πολλές άλλες υποχρεώσεις, τόσο άδισιατικές χιονισμένες εκτάσεις, τό βορειο Βόρειου Πόλου.

Θα ήταν λογικό και δίκαιο ή Έσκιμώες, ύστερ' από τις τόσες εθώνες που φέρουν και τις τόσες υποχρεώσεις τους, να έχουν άνάλογα δικαιώματα ή, τουλάχιστον, να λαμβάνονται κάπως όπ' όψει στην «κοινωνική ζωή» τό τόπου. Και όμως, συμβαίνει έντελώς τό αντίθετο. Οι Έσκιμώοι ενδιαφέρονται περισσότερο για τις φώκιες παρά για τις γυναίκες. Η κοπέλα που θα ζητηθι από ένα άντρα σε γάμο, τό θεωρεί αυτό τόσο μεγάλη τιμή της, ώστε και ένα ακόμα μήνα μετά τό γάμο της, κλείνει τά μάτια της κάθε φορά που την κυτάζει ο σύζυγος της, επειδή καταλαβαίνει ότι είνε άνάξια ν' άντικρύση τη λάμψη τό φλέματός του κυρίου της!...

Ο Έσκιμώος θεωρεί την γυναίκα του σαν έπιπλο ή σαν κοιτικό ζώο.

Όταν άποφάσισα να γυρίσω ένα φιλμ με Έσκιμώους, και

Δυό από τους πρωταγωνιστάς του νέου φιλμ του Βάν Ντάϊν

